

ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

¹Центральноукраїнський державний університет ім. Володимира Винниченка

²Українська державна льотна академія

Анотація. Інноваційні процеси є невід'ємною складовою розвитку сучасних підприємств, які прагнуть зберегти та посилювати свою конкурентоспроможність. Вони охоплюють комплекс дій, спрямованих на створення, впровадження та комерціалізацію нових продуктів, послуг, технологій або управлінських рішень. У сучасних умовах ринкової економіки інновації стали ключовим інструментом підвищення ефективності діяльності та забезпечення довгострокової стійкості підприємств.

Ключові слова: інновації, підприємство, конкурентоспроможність, інноваційні технології

Abstract. Innovation processes are an integral part of the development of modern enterprises that seek to maintain and strengthen their competitiveness. They encompass a set of actions aimed at the creation, implementation and commercialization of new products, services, technologies or management solutions. In modern conditions of a market economy, innovations have become a key tool for increasing the efficiency of operations and ensuring the long-term sustainability of enterprises.

Keywords: innovation, enterprise, competitiveness, innovative technologies

Інноваційні процеси відіграють ключову роль у формуванні конкурентоспроможності як окремих організацій, так і економіки загалом. У сучасних умовах стрімкого розвитку технологій, глобалізації та змінних ринкових вимог здатність до інновацій стає важливим фактором успіху. Інновації сприяють підвищенню ефективності виробництва, створенню нових продуктів і послуг, а також адаптації до змін зовнішнього середовища. Саме завдяки впровадженню інновацій підприємства можуть зміцнювати свої позиції на ринку, розширювати споживчу базу та забезпечувати довгостроковий розвиток. У цьому контексті дослідження впливу інноваційних процесів на конкурентоспроможність є надзвичайно актуальним.

В умовах глобалізації та швидкої зміни технологій здатність підприємства впроваджувати нововведення визначає його успіх на ринку. Крім того, інновації відіграють критично важливу роль у подоланні складних викликів і забезпеченні стійкості бізнесу та економіки під час кризових періодів [1]. Вплив інновацій на конкурентоспроможність можна розглядати за кількома основними напрямками (рис. 1).

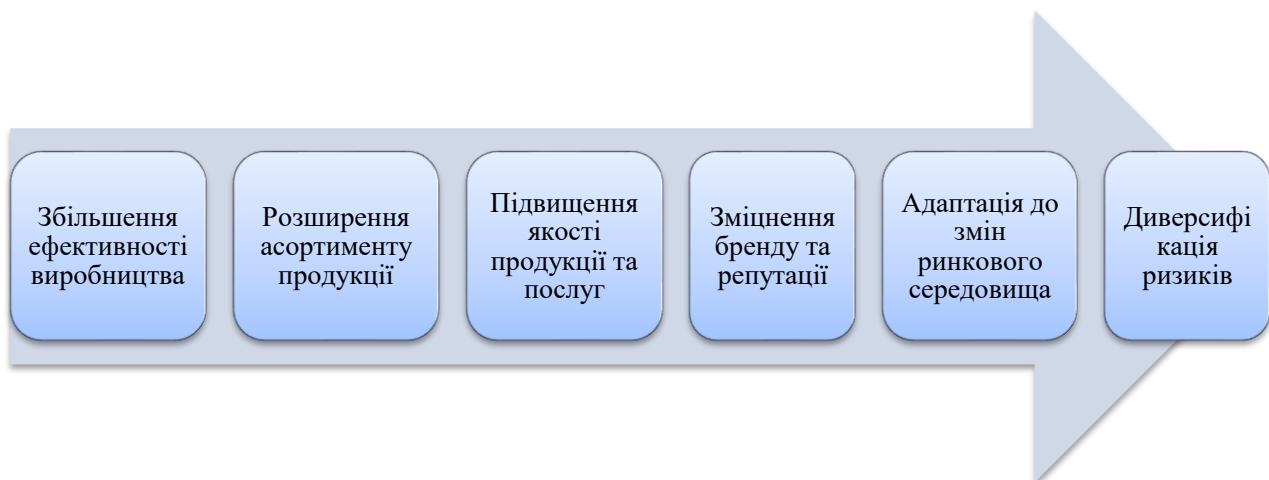

Рис. 1 Основні напрямки впливу інноваційних процесів на конкурентоспроможність

З рис. 1 видно, що впровадження новітніх технологій дозволяє оптимізувати виробничі процеси, знижувати витрати ресурсів і підвищувати продуктивність праці. Це сприяє зменшенню собівартості продукції та підвищенню рентабельності підприємства, а також:

- інновації дозволяють створювати унікальні продукти, що задовольняють нові потреби споживачів. Завдяки цьому підприємство може виділятися серед конкурентів і залучати ширшу аудиторію;

- інноваційні рішення сприяють удосконаленню характеристик продукції, що підвищує її конкурентну привабливість. Задоволеність клієнтів якісною продукцією зміцнює репутацію підприємства на ринку;

- у швидкозмінних ринкових умовах підприємства, які активно впроваджують інновації, мають можливість оперативно реагувати на нові виклики та запити споживачів. Це забезпечує їм конкурентну перевагу;

- інновації створюють імідж прогресивного та сучасного підприємства. Це позитивно впливає на довіру споживачів і партнерів, що сприяє розширенню ринкових можливостей;

- інноваційні підходи дозволяють підприємству розвивати нові напрями діяльності, знижуючи залежність від одного продукту чи ринку. Це робить бізнес більш стійким до зовнішніх ризиків.

Інноваційні процеси, такі як: автоматизація, цифровізація та впровадження штучного інтелекту, дозволяють підприємствам оптимізувати витрати й ефективніше використовувати всі види ресурсів. Зокрема, інновації у сфері фінансових послуг є одним із головних факторів, що дозволяють компаніям отримувати та підтримувати конкурентні переваги [2]. У швидкозмінному фінансовому середовищі саме здатність впроваджувати новітні рішення визначає, наскільки успішно підприємство зможе адаптуватися до змін і зберегти свою позицію на ринку.

Отже, інновації сприяють створенню гнучких бізнес-процесів, які дозволяють компаніям швидко перебудовувати свою діяльність у відповідь на складні та непередбачені зовнішні виклики. Це пов'язано з тим, що підприємства які постійно впроваджують інновації швидше реагують на зміни попиту та пропозиції, використовуючи нові технології для аналізу ринку й оперативної адаптації своїх бізнес-моделей.

Однак, слід зазначити, що попри численні переваги, інноваційні процеси супроводжуються певними труднощами. До основних викликів належать:

- високі фінансові витрати на розробку та впровадження нових рішень;
- ризики невдачі через невизначеність результатів інноваційної діяльності;
- опір змінам з боку персоналу або партнерів;
- необхідність постійного вдосконалення знань і навичок працівників;
- із розвитком цифрових фінансових послуг зростають загрози кібератак, що потребує значних інвестицій у забезпечення безпеки даних.

Попри значні труднощі, які супроводжують інноваційні процеси, їх впровадження є необхідною умовою для підтримання конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового розвитку підприємства. Ті підприємства, які зможуть ефективно подолати ці виклики, отримають не лише короткострокові вигоди, а й сформуєть міцні конкурентні переваги на майбутнє. Основними способами подолання цих перешкод вважаємо:

- формування середовища, що сприяє інноваціям;
- партнерство та гнучке управління проектами, що дозволяє знизити ризики та підвищити ефективність впровадження інновацій, адже рішення спільно розробляються під ситуацію, що склалася на ринку;

- впровадження сучасних систем моніторингу загроз та шифрування даних, що знижує ризик кібератак;

- обов'язкове постійне інвестування у навчання персоналу, постільки регулярне підвищення кваліфікації працівників сприяє формуванню інноваційної культури та зменшує опір змінам.

Отже, впровадження інновацій є важливим стратегічним інструментом для підприємств, що прагнуть підвищити свою конкурентоспроможність. Інноваційні процеси дозволяють підприємствам не лише зберігати свої позиції на ринку, але й активно розвиватися, реагувати на зміну споживчих вподобань, адаптуватися до технологічних змін і здобувати нові ринкові ніші.

Таким чином, інноваційні процеси є основним драйвером підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах глобальної конкуренції. Їх впровадження сприяє покращенню якості

продукції, зниженню витрат, адаптації до змін середовища та зміцненню ринкових позицій. Успішна інноваційна діяльність потребує стратегічного підходу, достатнього фінансування та підтримки з боку всіх учасників бізнес-процесів. Отже, підприємства, які активно інвестують у розвиток інновацій, мають більше шансів досягти стійкого успіху та зайняти лідерські позиції на сучасному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мірошніченко Інга. Проблеми утримання конкурентних переваг вітчизняними підприємствами в умовах криз. *Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 17 жовтня 2024 року*. К.: ДУІТ, ХНУРЕ, МНТУ. 2024. С. 448-450. URL: https://warn-erasmus.eu/wp-content/uploads/2024/11/5_warn_conference_17102024.pdf (дата звернення: 09.01.2024).

2. Бондар Ю., Заславська А.В. Фінансові інструменти як фактор активізації інновацій в бізнесі. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 березня 2024 р.* Львів: ЛНУП, 2024. С. 81-83. URL: [https://lnup.edu.ua/attachments/article/3369/ЛНУП%20Матеріали%20конференції%20\(27-28.03.2024р.\).pdf](https://lnup.edu.ua/attachments/article/3369/ЛНУП%20Матеріали%20конференції%20(27-28.03.2024р.).pdf) (дата звернення: 09.01.2024).

Бондар Юлія Анатоліївна - к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та підприємництва, Центральноукраїнський державний університет ім. Володимира Винниченка, м. Кропивницький, e-mail: cooperjulia@ukr.net

Bondar Iuliia Anatolyivna - PhD of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Management and Entrepreneurship, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, Kropyvnytskyi, e-mail: cooperjulia@ukr.net

Мірошніченко Інга Станіславівна - к.е.н., доцент кафедри менеджменту авіаційної діяльності, Українська державна льотна академія, м. Кропивницький, e-mail: inga-m@meta.ua

Miroshnychenko Inga Stanislavivna - PhD of Economic Sciences, Assistant Professor of Aviation Management Department, Ukrainian State Flight Academy, Kropyvnytskyi, e-mail: inga-m@meta.ua